

IACOBI CUIACH
 IURISCONSULTI PRÆ
 CLARISSIMI, REGII
 CONSILIARII,

Opus Metadromum,

Quo comprehen-
 duntur Recitatio-
 nes Solemnissimæ

- Pauli Responsorum Lib. XXIII.
- Neratij Prisci Responf. Lib. II.
- Vlpj Marcelli Responf. Lib. fingularem.
- Vlpiani Responf. Lib. II.
- Modestini Responf. Lib. XVIII.
- Ceruidij Scauolæ Responf. Lib. VI.
- ad Edictum Lib. XCIV.
- Juliani { ex Minutio Natali Lib. VI.
- { ad Viseium Ferocem Libros.
- { Librum Singularem de ambiguitatibus.
- { Decretalium Lib. III.
- Titulum Institut. de Actionib. & Appellat.

EX MANUSCRIPTIS CODICIBUS, QUI VO-
 luit optima fide & diligentia, ex recensione magni nominis I C.
 nunc primum in lucem editum,

Cum Indice rerum & verborum satis sufficienti,
 Et Gratia Cesar. Maiestat. ad Decennium.

*Ex Libris
 P. F. Fisch.*

*Domini scriptor
 no. P. F. Fisch.*

FRANCOVRTI
 Ex Officina Paltheniana Sumtibus Iona Rhodii, Successoris P. Fisch.
 ANNO CHRISTI M. DC.

D. ZACHARIAS PALTHENIVS TYPO-
graphus Lectori beneuolo salutem.

ACOBVS CUIACIVS Tholosus qui quantusque fuerit, nemo est, vel leuiter tantum humanioribus literis imbutus, qui ignoret, imo qui hunc quasi nomen quoddam eruditionis non habeat, colatque Itaque de eodem praestaret forte tacere hoc loco, quam paucula proloqui: nisi operum eius postuma editio, in tanta iudiciorum non libertate iam sed licentia suo quasi iure, hanc a nobis exquirere operam uideretur. Ab eo igitur tempore, quo publice in scholis ius docere Cuiacius noster cepit, ita in omnibus praedictionibus (siue, ut ipse vocabat, recitationibus) diligentem semper se praeuulit, ita se ipsum studio aliquam multarum horarum praeparauit: quasi proinus edenda in publicum orbis theatrum essent, quae suis ipse auditoribus de suggesto erat dicturus. Industriam uiricum ingenii praestantia, & iudicii acrimonia coniunctam, is applausus, & statim ab initio excepit, & (quod in hoc genere pererrarum est) ad finem usque operarum uitaeque secutus est, ut non tantum iuris studiosa iuuentus, hunc quaqua iret, sicut apum examina suum regem, maxima cum frequentia sequeretur, sed & apud ipsos ICtos non Gallia tantum, sed & Italia, Hispania, Germania nostra, summo in pretio, & instar uenundior ipsius dicta & cogitata haberentur. Qua de re nisi plurimorum eorumque maximorum uirorum testimonia literarum monumentis, perpetuum uicturis inserta haberemus, equidem pluribus dicerem: sed quid opus est soli lucem addere? Ea porro, quae & lectissima & limatissima propenceret publice, a uide excepta, descripta, care ab aliis coemta sunt: in primis Iulianus, cuius leges difficilime face Cuiacii illustrata, ita nunc faciles uideri possunt, ut uel non debuerit aliter Iulianus scribere, uel non potuerit quispiam haecenus ad eius animi perspicaciam peruidendam penetrare, donec hic nobis Hercules uiam salebrosam complanasset. Et si autem complura etiam Cuiacius noster & immortalia ingenii, iudicii, recondita doctrina monumenta ediderit: tamen eorum, quae in scriptis adhuc supersunt, longe alia quam editorum est ratio. Habent hoc doctissimi quique maxime proprium, ut paucis uerbis multa comprehendant, & quae sibi sunt notissima, ea sine multiloquio, & aliis patere posse indicant. Ceterum in tanta ingeniorum dissimilitudine fere euenit, ut in succincta breuitate discentes nonnunquam desiderent, non in iudicio scriptoris complementum, sed pro ingenio mediocritate explicationis adiumentum. Ita saepe ex Cuiacii nostri auditoribus audire me memini, cum rogaretur ut pleniore stylo sua excoleret, eum rogantibus respondisse, doctis scribo, indoctis lego. Inuebat uir intelligentissimus pauca sapientibus sufficere, addeque, quibus ea, quae concisus ederet, non sufficerent, iis lectiones siue recita-

1

IACOBI CUIACII
IURISCONSULTI CELEBERRIMI REGII
PROFESSORIS IN LIBRUM PRIMUM
 Responsorum Iulii Pauli.

Recitationes solennes,

Ad L. XXXV. de Adoption.

Per adoptionem dignitas non minuitur sed augetur. Unde senator eisi a plebeio adoptatus est, manet senator, similiter & senatoris filius.

Hoc in libro primo Paulus complexus est responsa quæ ad ius & officia publica, & munera urbis, ad honores, dignitates aut secreta pertinent. Ac primum quidem illud responsum, quod extat *in l. 35. de adopt.* per adoptionem dignitatem non minui, sed augeti, & non minui quidem vel amitti dignitatem adoptione, puta si senatoris filium vel senatorem plebeius homo adoptat: nec enim per adoptionem huiusmodi desinit esse senator, vel senatoris filius. Quia non amittitur senatoria dignitas adoptione inferioris dignitatis. *l. 5. §. 6. de senatorib.* & ita Clodius adoptatus a plebeio homine non desit esse patritius & senator populi Romani. Marcus Tullius *pro domo sua*, adoptiones ita fieri, ut ne quid de dignitate generis, aut de sacrorum religione diminuatur.

Verum etiam ex diverso dignitatem per adoptionem augeri & acquiri certissimum est, puta si senator populi Romani, vel decurio senator municipalis plebeium hominem adoptat: Is enim quem senator adoptat, etiam si origo eius humilis & plebeia sit, senatore & decurione superior esse intelligitur. *d. l. 6. de senator. l. 13. hoc t.* & consequenter eisdem privilegiis fruitur, eodemque honore in pœnis evadendis, si quid admiserit, quo senatoris filius naturalis. Id vero ita accipiendum esse idem Paulus, *in l. ult. de pen.* respondet, cum exceptione videlicet huiusmodi, nisi ipse ex delicto vel vitio suo senatoris vel decurionis filii honorem amiserit. Qui enim eam dignitatem suo vitio amisit, pœnæ subiicitur plebeiorum, veluti forceæ aut metalli pœnis aut fustium, vel etiam pro qualitate delicti. **B** At si qui excrematur: non etiam qui eam dignitatem retinet. *l. moris. §. si se fore. ff. de pen.* Quod autem auctor huius legis ultima *de pen.* pponit ex rescripto Antonini ad Aurelium Attilianum ultra administrationis suæ tempus interdicare alicui arte vel negatione sua uti non posse, id Paulum protulisse opinor, eiusdem re-